

TOIDUALLERGEENID

Toiduallergeenid - toidu põhjustatud allergia tekib tavaliselt umbes 30 minuti jooksul pärast söömist. Lastel on sagedasemad toiduallergeenid piim, muna, pähklid, kala ja nisu. Täiskasvanutel põhjustavad toiduallergiat tavaliselt kala ja teised mereannid ning pähklid.

Sagedasemad allergiat tekitavad toiduained

- Piim
- Kanamuna (munavalges sisalduv valkaine)
- Kaunviljad (herned, oad, läätsed, maapähkel, soja) ja teraviljad
- Pähklid (kreeka ja sarapuupähkel)
- Puuviljad (õunad, tsitrusviljad, kiivid, banaanid) ja maasikad
- Mereannid(rohkem täiskasvanutel)
- E-ained vääveldioksiid ja sulfitid, glutamiinhape

Tuleks vältida:

poolfabrikaate ja konserveeritud toite (eriti just kalakonserve), salaamit ja suitsuvorste, hapukapsaid, hallitusjuustu, viinamarju ja rosinaid, kakaod ja šokolaadi, banaani, maasikaid, tsitruselisi (sh apelsin, mandariin, sidrun, laim, pomelo), paprikat, kaunviljasid, tomatit ja ketšupit, sinepit, äädikat, gaseeritud ja alkohoolseid jooke.

Allikas: Ida-Tallinna Keskhaigla

Mõned näited, mida koolis saab:

Liha- ja kalatooted

Paneeritud kala mintai

Allergeenid: gluteen, nisu, rukis, kala

Paneeritud saidafilee

Allergeenid: Kala, gluteen

Kalaburger

Allergeenid: Kala, nisu, sinep

Paneeritud kanafilee šnitsel

Allergeenid: Nisu, soja

Talumehe kotlet

Allergeenid: nisu, soja, muna, seller

Frikadellid

Allergeenid: Nisu, piim, sinep

Poolsuitsuvorst

*Allergeenid :*Nisujahu, seller

Jahud

Rukkijahu

Allergeenid: Rukis

Odrajahu

Allergeenid: Oder

Nisujahu

Allergeenid: nisu

Kamajahu

Allergeenid: nisu, rukis, oder, hernes

Sai

Allergeenid: nisujahu

Leib

Allergeenid: Rukki kroovi jahu, rukkipüüljahu, nisujahu, rukki linnasejahu

Täistera sepik

Allergeenid: Nisu, rukis, kaer, oder (Nisujahu, nisuklii)

Erinevad pastatooted:

Italpasta (lipsud) Allergeenid: Gluteen

Spagetid

Allergeenid: nisu, gluteen

Nuudel

Allergeenid: nisu

Pimatooted

Täispiim, või, jäätis

Allergeenid: piim

Toidukoor, vahukoor

Allergeenid: rõõskkoor

Juust

Allergeenid: piim

Kohuke

Allergeenid: kohupiim, vadak

Kohupiimakreemid

Allergeenid: piim

Kodujuust

Allergeenid: kodujuust, rõõsk koor

Majonees

Allergeenid: vadakupulber, munapulber, lõssipulber, sinepulber

Maitseained

Liha üldmaitseaine

Allergeenid: seller

Puljongimaitseaine köögiviljadega

Allergeenid: Seller

Sinep

Allergeenid: sinepulber

Marineeritud kurk

Allergeenid: sinepiseemned

Hommikusöögi helbed

Nisu meega

Allergeenid: Nisu ja nisust valmistatud tooted (gluteeni sisaldavad teraviljad), Gluteeni sisaldavad teraviljad ja neist valmistatud tooted Võib sisaldada Piim ja sellest valmistatud tooted (sealhulgas laktoos)

Müsli shokolaadiga

Allergeenid: Gluteen

Gluteen on teraviljavalk, mida leidub looduslikult nisus, odras ja rukkis, vahel ka kaeras, kui see ei ole puhtalt kasvatatud ja koristatud. Ka gluteenita teraviljade (riis, hirss ja tatar) jahud võivad sisaldada gluteeni, kui samade seadmetega jahvatatakse vaheldumisi gluteenita

ja gluteenirikkaid teravilju. Garanteeritult gluteenitu on jahu vaid siis, kui veski, kus seda jahvatatakse, toodab vaid gluteenituid teraviljajahusid ning gluteenitu teravilja sees pole kasvanud teisi teravilju.

Gluteeni sisaldavad peaaegu kõik tavalised teraviljatooted: müsliid, koogid, leivad, saiad, küpsised, pastad, lasanjeplaadid, jahud, vahvlid, suurem osa paki- ja purgisuppe, teatud kastmed, vorstid jm lihatooted, magustoidud, vahvliga kommid ja jäätised jne.

Gluteeni sisaldavad või võivad sisaldada veel järgmised lisaained:

- linnaseädikas, linnased ja linnastest maitse- ja lõhnaained;
- taimne kummi (-vaik), kui see pole jaanileiva-/kaarobi- või oavaik;
- sojakaste – seda võib tarbida vaid siis, kui saab olla täiesti kindel, et see ei sisalda nisu ega esine ka sojatalumatust;
- stabilisaatorid;
- lõhna- ja maitseained;
- emulgaatorid;